

LIBELIČANI...

...so znani po svoji tradicionalnosti,
zgovornosti in prijaznosti.

Vsakega obiskovalca, ki ga pot
zanese v to koroško vas, ujeta med
reko Dravo, državno mejo in
Strojno, že po nekaj besedah
sprejmejo za svojega.

In ko ljudje po krajšem ali daljšem
postanku zapuščajo kraj, odhajajo
z občutkom, da so se poslovili od
prijateljev, ki jih že dolgo poznajo
in h katerim se bodo še vrnili.

Valvasor – Libeliški grad

Libeliče so obmejno gručasto naselje ob robu Libeliškega polja pod Libeliško Goro. Krajevna skupnost Libeliče šteje cca 600 prebivalcev in zavzema poleg vasi Libeliče še zaselke: Gorče, Tribej, Libeliško Goro in del Črneške Gore. Do leta 1933 so Libeliče bile samostojna občina, sedaj pa spadajo v Občino Dravograd.

L
I
B
E
L
I
Č
E

Z
L
G
I
O
B
D
E
O
L
V
I
Č
N
A

Za najstarejše obdobje Libelič je ohranjene zelo malo zgodovinske snovi. Zgodovinarji dopuščajo možnost, da segajo prvi nastanki kraja v 9. stoletje, v čas vladavine frankovskega kralja Karla Velikega.

Cerkveno upravno so Libeliče spadale najprej v obsežno oglejsko pliberško pražupnijo, od katere so se ločile s svojo Martinovo cerkvijo med leti 1106 in 1154. K libeliški župniji so spadale v srednjem veku naslednje cerkve: na Strojni, v Kotljah, Potočah, Črnečah, Št. Janž pri Dravogradu s podružnico sv. Jedert in Marija na jezeru – Prevalje. V tem času je bila poleg cerkve zgrajena tudi kostnica. Največ posestev na Koroškem je imelo v lasti cerkveno, samostansko in plemiško gospostvo. V začetku 19. stoletja so bile Libeliče še popolnoma slovenska vas, podrejena – kot ostali Slovenci – nemškemu plemstvu.

Po marčni revoluciji leta 1848 so se Slovenci rešili fevdalnega bremena in leta 1849 so Libeliče postale občina s širšim zaledjem (Črneče, Črneška Gora, Gorče, Gradišče, Libeliče, Pudlah in Suha z okolico).

razglednica Libelič 1907

Zaradi nastajajoče industrije, gradnje železnice, zaradi prebujanja nemških uradnikov in dejstva, da so gospodarsko lahko uspeli z uporabo nemščine, se je postopoma povečalo število nemško govorečega prebivalstva (leta 1880 štirje, leta 1920 je bilo nemško govorečih že 160).

Libeliče so se kot sedež večje občine gospodarsko krepile. Pod vasjo je bil velik splavarski pristan, gostilne so bile vedno polne delavcev, splavarjev in kmetov. Trgovina je potekala v smeri Labota, Pliberka in dalje proti severu, manj v Dravograd. Kmetje so zlahka prodali svoje pridelke in tudi obrtniki so imeli širok krog naročnikov.

LIBELIČE 1920 - 22

To pa je tudi čas, v katerem so se Libeličani s svojimi izjemnimi dejanji zapisali v slovensko zgodovino kot svetel zgled narodne zavednosti, poguma in neuklonljive vztrajnosti. Prebivalci Libelič, Gorč, Tribeja in Libeliške Gore so od nekdaj veljali za dobre kmetovalce, predvsem pa trdne Slovence. Na plebiscitu so se jasno opredelili za priključitev k matični domovini, žal so bili del cone A in po 10. oktobru 1920 priključeni k Avstriji. Tu je začetek njihovih izjemnih dejanj.

Avstrijske oblasti in nove meje Libeličani niso sprejeli in so začeli z odločnim uporom. Njihovi idejni vodje, župnik Anton Vogrinc ter mlada učitelja Janko Gačnik in

Rudolf Mencin, so iz izgnanstva vodili Libeličane v njihovem boju za priključitev k matični domovini, takratni Jugoslaviji. To se je zgodilo čez dve leti in Libeličani so še danes ponosni na ta edinstven zgodovinski dogodek.

T
U
R
I
S
T
I
Č
N
A

P
O
R
N
U
D
B
A

Zadnjih nekaj let so se začeli Libeličani odpirati tudi turističnim tokovom.

Odločitev o razvoju turizma kot dodatne dejavnosti v kraju je bila pravilna, saj obiskuje naš kraj čedalje več obiskovalcev.

V ogled ponujamo: plebiscitni muzej, kostnico iz 12.st., staro šolsko učilnico, kmečko zbirko, črno kuhinjo, Prajzovo kaščo, naravoslovno etnološko učno pot »Velika uhanica«.

STARA ŠOLSKA UČILNICA

Učilnica je postavljena v župnišču in predstavlja opremo, učila in učne pripomočke v povojnem obdobju.

KOSTNICA

Kostnica ob farni cerkvi svetega Martina izvira iz 12. st. in je zelo dobro ohranjena. Je edina od treh ohranjenih na Slovenskem, ki je obdržala vsebino - kosti.

PLEBISCITNI MUZEJ

Ob živem pripovedovanju lokalnih vodičev se obiskovalci seznanijo s podrobnejšim potekom dogodkov v plebiscitnem času. V muzeju je na ogled dokumentacija in propagandni material iz obdobja plebiscitnih dogajanj na Koroškem in v Libeličah.

ČRNA KUHINJA

Izjemen primerek črne kuhinje v župnišču z mnogimi starimi kuhinjskimi pripomočki.

Je ena največjih v Sloveniji.

PRAJZOVA KAŠČA

Lepo ohranjena, okoli sto let stara Prajzova kašča (kôšta). »Kôšta« se je uporabljala za shranjevanje žita, ki je bilo v posebnih posodah - "kôštih", in shramba za meso, predvsem "povojeno" - dimljeno. V kleti pa je prostor za 30.000 kg krompirja. Na "gank" - balkon, vodijo zunanje stopnice.

KMEČKA ZBIRKA

Prikaz tradicionalnega kmečkega gospodarstva od druge polovice 18. stoletja do približno leta 1970 na območju Libelič, Libeliške Gore in Gorč. Kmečka zbirka je bila postavljena v gospodarskem poslopju župnišča v čast 80. obletnice priključitve Libelič k matični domovini. Vsebuje veliko (cca 800) zanimivih starih kmečkih in rokodelskih orodij - strojev, ki so jih prispevali domačini.

NARAVOSLOVNO ETNOLOŠKA UČNA POT VELIKA UHARICA

Dolžina poti je približno 2,5 km, čas obhoda s počitki pa dobri dve uri. Pot je označena s krogom rumene markacije. Na učni poti je 29 stojiščnih tabel.

Razpoznavni znak, oziroma maskota, je sova, ki je prisotna na tem področju in je simbol učenosti, modrosti ter danes ogrožena živalska vrsta. Poti sta dve. Izbirate lahko med krajšo in daljšo. Dolžina krajše poti je okrog 1 km, čas obhoda pa 30 minut.

Izdalo Kulturno prosvetno društvo Libelice,
Februar 2013
Tekst: Viktorija Kos, Irma Knez, Adrijan Zalesnik,
Jožica S. Zalesnik, Marjan Kos, Metka Tajzel,
Lektoriranje: Irma Knez
Fotografije: Adrijan Zalesnik
Übersetzung: Mojca Juteršek, Nataša Knez